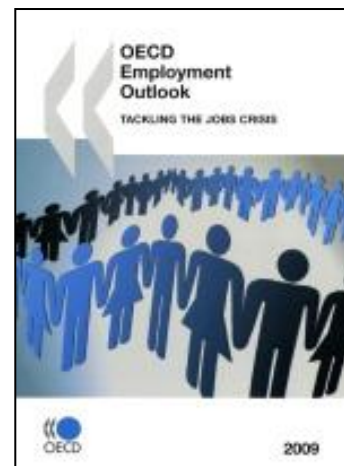

OECD Employment Outlook 2009: Tackling the Jobs Crisis

Summary in Swedish

OECD:s sysselsättningsöversikt 2009: Att tackla jobbkrisen

Sammanfattning på svenska

- OECD:s årliga sysselsättningsöversikt – *Employment Outlook* – rapporterar om tillståndet på arbetsmarknaderna och sysselsättningsläget i hela OECD-området.
- Upplagan för 2009 fokuserar på finans- och ekonomikrisens effekter på arbetsmarknaden.
- Den rapporterar att arbetslösheten har stigit i de flesta OECD-länderna, ofta i rekordtakt, och förväntas stiga vidare år 2010.
- Den evaluerar hur arbetsmarknads- och socialpolitik bäst kan hjälpa arbetstagare och låginkomsthushåll uthärda krisens stormvindar, och samtidigt hjälpa fattiga arbetstagare och personer med hälsoproblem att behålla sitt fotfäste i arbetsmarknaden.

Att hindra jobbkrisen från att kasta en lång skugga

Finans- och ekonomikrisen blev snabbt en jobbkris...

Den globala ekonomin befinner sig i den värsta finans- och ekonomikrisen på 50 år, med allvarliga konsekvenser för arbetstagare och deras familjer. Sedan den andra halvan av år 2008 har stora minskningar i produktion ägt rum i flera OECD-länder och annanstans, vilket lett till branta fall i sysselsättning och till att arbetslösheten skjutit i höjden. Liksom under tidigare allvarliga lågkonjunkturer har de redan utsatta grupperna inom arbetsmarknaden – unga, lågutbildade, invandrare, etniska minoriteter; och bland dem de som har visstids- eller otypiska anställningar – fått ta de hårdaste stötarna.

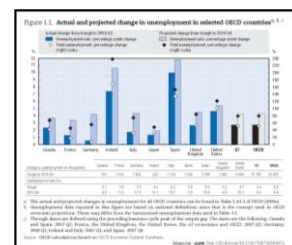
... och jobbsituationen ser oroväckande ut på kort sikt

Betydande osäkerhet omger ekonomin och arbetsmarknaden på kort sikt. Då detta skrivs finns det tydliga tecken på att det värsta kan vara över och att återhämtningen kan vara i sikte, men på kort sikt ser sysselsättningssituationen dystert ut. OECD:s senaste beräkningar föreslår att produktionen börjar öka igen först under första halvan av 2010 och att tillväxten kommer att vara mild hela året ut. Hur som helst kommer skapandet av arbetsplatser att signifikant släpa efter ökningarna i produktionen. Som resultat uppskattas att OECD-området arbetslöshet kommer att fortsätta stiga igenom året 2010 och nå en ny efterkrigstida topp på 10 % (57 miljoner arbetslösa) under årets andra hälft.

Den cykliska förändringen i arbetslöshet riskerar att bli långvarig, med negativa effekter på arbetsmarknaden och potentiell produktion

En allvarlig risk är att en stor del av den ökade arbetslösheten blir strukturell till sin natur, då många arbetslösa glider in i långtidsarbetslöshet eller faller ut ur arbetskraften. Detta oönskade fenomen har ägt rum i ett antal OECD-länder under gångna recessioner, där arbetslösheten stannade på en högre nivå jämfört med nivån före krisen, även om produktionen återupptog sin potential. Det tog flera år, om någonsin, att få arbetslösheten ned till

Fig 1.1 Reell och uppskattad förändring i arbetslösheten i några OECD-länder

nivån som rådde före krisen. En sådan ihållighet uppstod för att de långtidsarbetslösa blev mindre attraktiva för arbetsgivare på grund av avtagande mänskligt kapital och en minskning i aktivt jobbsökande.

Regeringar har nyligen vidtagit åtgärder för att motverka risken för hög och ihållande arbetslöshet

Arbetsmarknads- och socialpolitik spelar en nyckelroll i att förhindra att den höga nivån på arbetslösheten blir långvarig, genom att uppmuntra att arbetssökande snabbt åter integreras i arbetslivet och genom att vidareutveckla arbetssökandes kunskaper så att de kan förflytta sig till mer produktiva jobb då återhämtningen tar fart. De flesta stimulanspaket som OECD-länderna nyligen infört för att uppehålla helhetsefterfrågan innehåller nya arbetsmarknads- och socialpolitiska åtgärder för att dämpa de negativa effekterna som krisen har på arbetstagare och låginkomsthushåll.

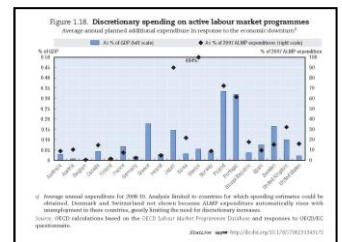
Trygghetsnätverk förstärks...

Det första försvaret är sociala trygghetsnätverk (arbetslöshetsersättning och socialt understöd), vilka tryggar en basinkomst för de som förlorat sina jobb under recessionen. Medan arbetslöshetsersättning automatiskt stöder många arbetslösa, finns det OECD-länder där den sortens understöd inte når många, speciellt i länder där deltids-, visstids- och andra "avvikande" anställningar står för en betydande del av arbetskraften. Sådana arbetstagare är ofta de första som blir uppsagda och har därtill svagare rättigheter till ersättning. I ett antal länder har man vidtagit åtgärder för att utvidga understödets täckning, och i vissa fall deras maximilängder, för att göra trygghetsnätverken effektivare. Sådana åtgärder borde ändå planeras noggrant för att minimera den sortens negativa effekt på arbetsmotiveringen som kan bidra till att förlänga arbetslöshetstiden.

... liksom investering i aktiv arbetsmarknadspolitik, men mer borde göras

Samtidigt vill regeringar också höja resurserna för aktiv arbetsmarknadspolitik, som siktar på att hjälpa arbetssökande hitta jobb. Men jämfört med de helhetsresurser som stimulanspaketen innehåller och med måtten och takten på arbetsplatsförlusterna, är ökningen i utgifterna för aktiv arbetsmarknadspolitik rätt blygsamma i många länder. Det här ter sig som en missad chans. Åkallandet av ökade allmänna resurser för arbetsmarknadspolitik stöter på motstånd då man beaktar de växande begränsningar i många länders ekonomi på grund av den reella och uppskattade ökningen i statsskulder, men kan försvaras i kostnadseffektivitetens namn. Vi vet nu mycket om vad som fungerar och vad som inte fungerar på detta område. Den här

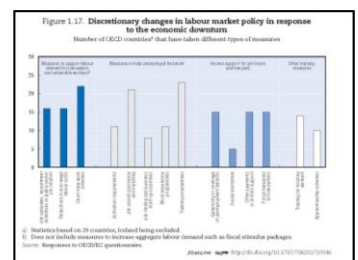
Fig 1.18 Skönsmässiga utgifter för aktiva arbetsmarknadsprogram

Tabell 1.6. Arbetslöshetsersättningens storlek

Country	Year 1	Year 2	Year 3	Year 4	Year 5
Australia	10	10	10	10	10
Belgium	10	10	10	10	10
Canada	10	10	10	10	10
Denmark	10	10	10	10	10
France	10	10	10	10	10
Germany	10	10	10	10	10
Greece	10	10	10	10	10
India	10	10	10	10	10
Indonesia	10	10	10	10	10
Italy	10	10	10	10	10
Japan	10	10	10	10	10
South Korea	10	10	10	10	10
Latvia	10	10	10	10	10
Lithuania	10	10	10	10	10
Netherlands	10	10	10	10	10
New Zealand	10	10	10	10	10
Poland	10	10	10	10	10
Portugal	10	10	10	10	10
Spain	10	10	10	10	10
Sweden	10	10	10	10	10
Slovenia	10	10	10	10	10
Taiwan	10	10	10	10	10
Thailand	10	10	10	10	10
United Kingdom	10	10	10	10	10
United States	10	10	10	10	10

Fig 1.17 Skönsmässiga ändringar i arbetsmarknadspolitik i respons till recessionen

utgåvan av sysselsättningsöversikten lyfter fram ny OECD-forskning som visar hur själva *sammansättningen* av resurserna som används för aktiv arbetsmarknadspolitik borde variera med konjunkturerna för att maximera effektiviteten.

Effektiva sysselsättningstjänster kan verkligen påverka långvarig och ihållande arbetslöshet...

En huvudprioritet är att erbjuda effektiva sysselsättningstjänster till en snabbt växande grupp arbetssökande och att försäkra att de mest sårbara av dem inte tappar kontakten med arbetsmarknaden och försjunker i passivitet. Flera länder kan utnyttja de under det gångna decenniet framgångsrikt utvecklade motiverande och ömsesidigt förpliktande strategier, där de som mottar ersättning och sysselsättningstjänster förväntas delta i arbetssökandet, utbildning eller sysselsättningsprogram för att inte gå miste om ersättningen.

Det förblir viktigt att bygga på forna framgångar och att inte kasta bort motiveringsstrategierna bara för att det finns färre lediga jobb att erbjuda de arbetssökande. Istället behöver närmandesättet anpassas till den djupa recessionens omständigheter. Det är väsentligt att upprätthålla ett grundläggande stöd för arbetssökning igenom hela lågkonjunkturen. Till och med i en djup recession skapas det många jobb av företag som kan utnyttja nya marknadsmöjligheter. Sysselsättningstjänster kan spela en avgörande roll i att fylla dessa arbetsplatser snabbt.

... men det behövs en skifning mot "utbildning-först" -tankesättet

OECD-forskning visar också att det vore klokt att skifta fokus och resurser bakom motiveringsarbetet från en "arbete-först" -attityd, som tenderade att dominera innan krisen, till en "utbildning-först" -mentalitet, för att hjälpa dem som riskerar långtidsarbetslöshet. Sannolikt är det särskilt viktigt just nu, eftersom den globala ekonomiska krisen påskyndar strukturella justeringar i OECD-länderna, och åtgärder för att främja utbildning kan spela en viktig roll i att försäkra att arbetarna är välutrustade med de behövliga kunskaperna för nya jobb.

Åtgärder för att uppehålla efterfrågan för arbetskraft kan också hjälpa, om de är väl riktade och tillfälliga

Under recessionen har företag blivit prövade av ett ras i efterfrågan och en stor kreditåstramning, vilket resulterat i massiva uppsägningar. Flera OECD-länder har infört eller höjt understöd som uppmuntrar företag att anställa eller behålla sina anställda (t.ex. kortare arbetstider, anställningsunderstöd, sänkta socialavgifter, osv.). På kort sikt har dessa åtgärder en positiv inverkan på arbetskraftens efterfrågan, men

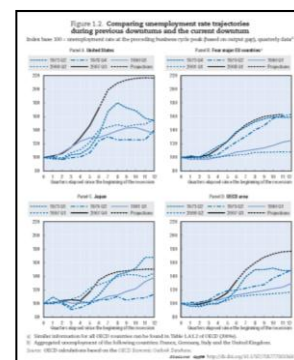
de har förut ofta fått dras med stora effektivitetsförluster. För att minimera förlusterna är det viktigt att dessa program är *tillfälliga* och *väl riktade* endast till företag för vilka efterfrågan bara sjunker tillfälligt och till arbetstagare som riskerar långtidsarbetslöshet. Utan dessa nyckeldrag finns det en överhängande risk att programmen inte enbart blir mindre effektiva i att bevara arbetsplatser men att de också blir ett hinder för återhämtningen, genom att bromsa den nödvändiga förflyttningen av arbetstagare från nedgående till växande företag.

Årets sysselsättningsöversikt ser också över arbetstagarnas rörlighet och processen där arbetsplatser skapas och försvinner, samt uppskattar inverkan på produktionstillväxten. Därtill erbjuder sysselsättningsöversikten en djupgående analys om fattigdom bland förvärvsarbetande och om hur politiken kunde sporra individer med lågt inkomstpotential att arbeta medan den samtidigt understöder deras familjers levnadsstandard. Översikten granskar också tendenserna inom sjukersättningen och analyserar politik som kan främja deltagande i arbetsmarknaden bland personer med hälsoproblem.

Jobbkrisen: vilka är följderna för sysselsättning och socialpolitik?

Regeringarna måste reagera kraftfullt för att förhindra de sociala och ekonomiska kostnaderna som den pågående ekonomiska krisen och jobbkrisen ger upphov till. En första prioritet är att försäkra att finansiellt stöd, för de som förlorat sitt jobb och andra arbetstagare som behöver det, finns tillgängligt och är tillräckligt. Tillfälliga förlängningar av arbetslöshetsersättning eller stöd för personer med otypiska arbetsförhållanden kan vara önskvärda i vissa länder, så länge sporrarna för att söka nya jobb inte försvagas. En andra prioritet är att optimera den aktiva arbetsmarknadspolitiken så att den understöder så många arbetssökande som möjligt med den hjälp de behöver, samt minimerar långtidsarbetslöshetens tillväxt. En grundläggande undsättning för arbetssökning måste uppehållas igenom hela recessionen, men ett ökat fokus på utbildning, sysselsättningstjänster och stöd för arbetspraktik kan vara nödvändiga för att försäkra att de mer utsatta arbetssökande inte distanseras från arbetsmarknaden. Det är likväl viktigt att uppehålla en obehindrad tillgång till arbetskraft inför återhämtningen och därför motstå frestelsen att öppna möjligheter för förtids- och sjukpensioner.

Fig 1.2 Jämförelse mellan arbetslöshetskurvor under tidigare recessioner och den nuvarande.

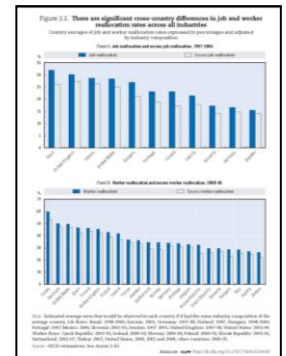

Hur formar industrins, företagets och arbetstagarens särdrag jobb- och arbetstagarflödet?

Nya företag skapas hela tiden, också under lågkonjunktur, medan existerande företag expanderar, krymper eller lägger ner. I processen skapas flera nya jobb och arbetstagare anställs, medan många positioner sägs upp på andra håll och anställda separeras från sina arbetsgivare. Av sammanställt internationellt forskningsmaterial om bruttoarbetstagarflödet (dvs. skapandet och nedläggningen av arbetsplatser) framgår att 20 % av arbetsplatserna i OECD-länderna varje år skapas och/eller nedläggs, och ungefär en tredjedel av alla arbetstagare anställs och/eller skiljs från sin arbetsgivare. Jobb- och arbetstagarflöden är ändå väldigt olika i olika länder och industrier och bland olika arbetstagararter. I länder som Förenta staterna och Storbritannien är bruttojobb- och arbetstagarflödet nästan dubbelt så stort som i de flesta kontinentaleuropeiska länderna. Omfördelningen verkar ha en positiv effekt på produktionen: arbetsplatser läggs mest ned i gamla, mindre effektiva företag och skapas mest i unga, mer effektiva företag i de flesta länderna.

Fig 2.2

[Jobbens och arbetstagarernas omfördelning skiljer sig tydligt i alla branscher länderna emellan.](#)

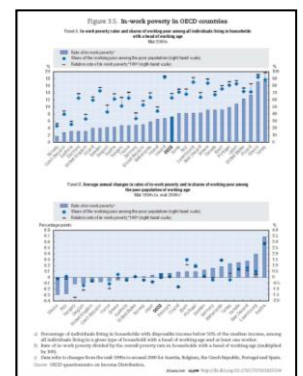

Är arbete den bästa medicinen mot fattigdom?

Anställning minskar risken för fattigdom avsevärt, men löser inte alla problem. I OECD-området är i medeltal 7 % av individerna som lever i ett hushåll med minst en arbetstagare fattiga. Även om fattigdom bland förvärvsarbetande ofta har att göra med otillräcklig arbetsmängd, på grund av kortvarigt deltidsarbete eller korta anställningsperioder under året, finns det andra viktiga faktorer att beakta. Till exempel är fattigdomen svårare bland barnfamiljer. Ur den synvinkeln kan social transferering spela en nyckelroll, precis för att den kan riktas till de mest sårbara hushållen: i OECD-området i medeltal nästan halverar social transferering nivån på fattigdom bland förvärvsarbetande. Bland dessa transfereringar kan förmånssystem för de arbetande vara speciellt effektiva, om de är välkonstruerade och kombinerade med en lag eller kollektivavtal som garanterar en rimlig minimilön. Men: eftersom risken för fattigdom bland förvärvsarbetande beror mycket mindre på timlönens belopp än på mängden arbetstimmar, anställningens varaktighet och hushållets sammansättning, underlättar inte minimilönen i sig så effektivt fattigdomen bland förvärvsarbetande.

Fig 3.5

[Fattigdom bland förvärvsarbetande i OECD-länderna](#)

Vägarna som leder till (och från) sjukersättning: utvärdering av politikens och de individuella omständigheternas betydelse

Ersättningarna för nedsatt arbetsförmåga har ökat i majoriteten av OECD-länderna, speciellt bland kvinnor, unga vuxna och personer med psykiska hälsoproblem. Hälsoproblem verkar vara en huvudsaklig orsak till ökningen i sjukersättningen, men andra individuella och arbetsrelaterade faktorer inverkar också på valet att stanna i arbetslivet eller att övergå till sjukersättning. Sjukersättningsförmånerna varierar också från land till land, dels på grund av olika ekonomiska omständigheter och arbetsmarknadsförhållanden, men mest på grund av stora skillnader i ersättningspolitiken. Nya OECD-indikatorer för sjukersättningspolitik visar stor variation både i stödets storlek och i sysselsättningsintegrationen. Ändå har de flesta länderna stramat till tillgången till ersättning medan de har förbättrat integrationen i sysselsättningen. Det här är en lovande utveckling, på grund av indikationer att en mer givmild sjukersättningspolitik går hand i hand med fler förmånstagare, medan mer omfattande anställnings- och rehabiliteringsprogram förknippas med ett lägre antal sjukersättningsmottagare.

Fig 4.1
Tendenser för andelen sjukersättningsmottagare i OECD-länderna 1990–2007

© OECD 2009

Denna sammanfattning är inte en officiell OECD-översättning.

Reproduktion av denna sammanfattning är tillåten, om OECD:s upphovsrätt och publikationens titel på originalspråket nämns.

Flerspråkliga sammanfattningar är översatta utdrag ur OECD-publikationer, som ursprungligen publicerats på engelska och franska. De kan beställas gratis från OECD:s nätbokhandel www.oecd.org/bookshop/

Närmare upplysningar lämnas av *OECD Rights and Translation unit*, *Public Affairs and Communications Directorate*: rights@oecd.org or by fax: +33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, F-75116 Paris, Frankrike

Besök vår nätplats www.oecd.org/rights/

